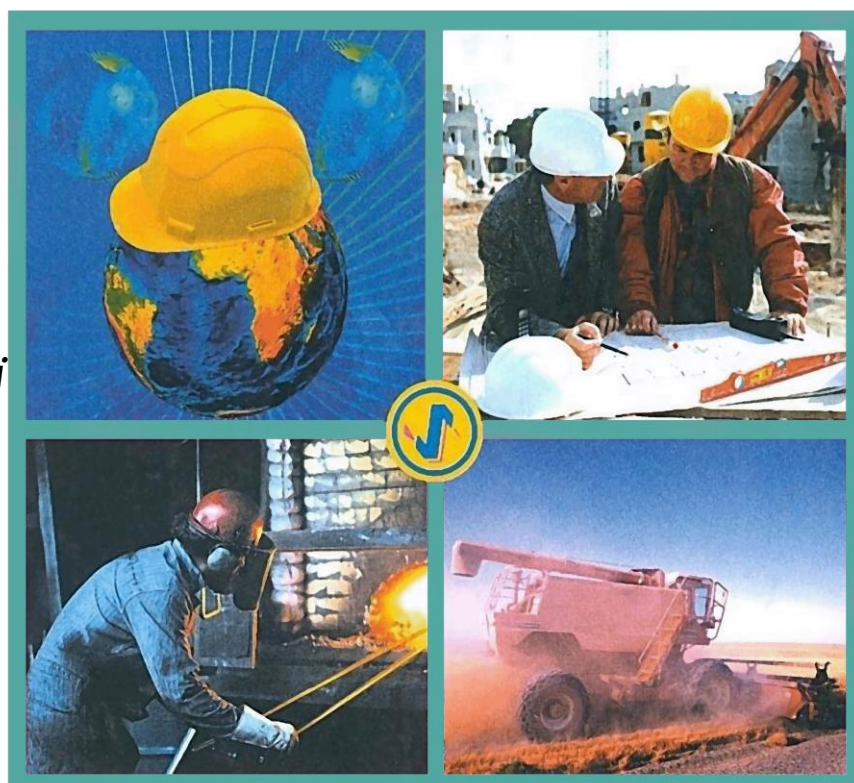

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»
ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В. Г. КОРОЛЕНКА
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ЛИПКОВАТІВСЬКИЙ АГРАРНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПП «ПОЛТАВСЬКИЙ ЛИВАРНО-МЕХАНІЧНИЙ ЗАВОД»

ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ СИСТЕМ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ, ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

*Матеріали
ІХ Всеукраїнської
науково-практичної
Інтернет-конференції
27-28 березня
2024 року*

**Полтава
2024**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»
ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В. Г. КОРОЛЕНКА
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ЛИПКОВАТІВСЬКИЙ АГРАРНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПП «ПОЛТАВСЬКИЙ ЛИВАРНО-МЕХАНІЧНИЙ ЗАВОД»**

**ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ СИСТЕМ
БЕЗПЕКИ ПРАЦІ, ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТА
ЗАХИСТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ**

Матеріали

*ІХ Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції
27-28 березня 2024 року*

**Полтава
2024**

Інноваційні аспекти систем безпеки праці, цивільного захисту та захисту інтелектуальної власності: матеріали ІХ Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конференції (Полтава, 27-28 березня 2024 р.) / ПДАУ: ред. кол., О.М. Костенко, Н.М. Опара, В.В. Дудник, О.У. Дрожчана. Полтава: ПДАУ, 2024. – 155 с.

Конференція проведена за підтримки Міністерства освіти і науки України та зареєстрована в ДУ «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації» (УкрІНТЕІ) за №129 від 05.02.2024 р.

Рекомендовано до друку вченою радою інженерно-технологічного факультету Полтавського державного аграрного університету, протокол № 13 від 03.04.2024 р.

У збірці представлено матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції за результатами досліджень інноваційних аспектів систем безпеки праці, цивільного захисту та захисту інтелектуальної власності.

Матеріали тез призначені для наукових співробітників, науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти всіх рівнів підготовки, керівників і фахівців підприємств агропромислового комплексу.

Відповідальність за зміст наданих матеріалів, точність наведених даних, а також відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

Редакційна колегія: *Костенко О.М.*, доктор технічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи ПДАУ; *Опара Н.М.*, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, професор кафедри механічної та електричної інженерії ПДАУ; *Дудник В.В.*, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри механічної та електричної інженерії; *Дрожчана О.У.*, старший викладач кафедри механічної та електричної інженерії ПДАУ.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ «БЕЗПЕКА ЖИТТЯ ТА ПРАЦІ»

<i>Басова Ю. О., Проценко О. Ю., Качур С. В.</i> ЕЛЕКТРИЧНА БЕЗПЕКА НА ПРОМИСЛОВОМУ РОБОЧОМУ МІСЦІ	9
<i>Бичков Я. М.</i> ЗАКОНОДАВЧІ ПЕРСПЕКТИВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ У ЕНЕРГЕТИЦІ	12
<i>Близнюк М. М.</i> СЕРТИФІКАТНА ОСВІТНЯ ПРОГРАМА «ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ»	13
<i>Гаген О. С., Дрожчана О. У.</i> ПИТАННЯ БЕЗПЕКИ – ОСНОВА РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	19
<i>Дмитренко А. С., Дрожчана О. У.</i> БІОБЕЗПЕКА ТА ВИКОРИСТАННЯ ПЛАСТИКУ	21
<i>Дрожчана О. У.</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ПРОБЛЕМИ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ	23
<i>Дударь Н. І.</i> ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ ПІД ЧАС ЕКСПЛУАТАЦІЇ МАШИННО-ТРАКТОРНОГО ПАРКУ: ВИКЛИКИ ТА СТРАТЕГІЇ	25
<i>Дудник В. В., Дрожчана О. У.</i> АКТУАЛЬНІСТЬ СТВОРЕННЯ ЗДОРОВИХ І БЕЗПЕЧНИХ УМОВ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ	27
<i>Заплатинський В. М.</i> МЕДИЧНА ТЕМАТИКА У НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМАХ З БЕЗПЕКИ	30
<i>Іванілов В. В., Дрожчана О. У.</i> БІОБЕЗПЕКА ПРИ УТИЛІЗАЦІЇ ТРУПІВ ТВАРИН НА ФЕРМІ	34
<i>Кайдар Т. В., Дрожчана О. У.</i> БЕЗПЕКА В ЛАБОРАТОРНИХ УМОВАХ	36

Колошко Ю. В. ВПРОВАДЖЕННЯ ПРЕВЕНТИВНИХ ПРОГРАМ ТА ЗАХОДІВ З ПРОФІЛАКТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ ЗАХВОРЮВАНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ З УМОВАМИ ПРАЦІ, УКРАЇНСЬКИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ ЗА ЄВРОПЕЙСЬКИМИ ЗРАЗКАМИ	37
Кондель В. М., Молчанов П. О. ОСОБЛИВОСТІ ПРАЦЕОХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ГАЛУЗІ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ	40
Левченко Ю. В., Заславець В. О., Вусик С. Р. ДІАГНОСТИКА ОБЛАДНАННЯ ЯК СПОСІБ ПОПЕРЕДЖЕННЯ РІВНЯ ВИРОБНИЧОГО ТРАВМАТИЗМУ	43
Мельник А. А., Марич В. М. РОЗВИТОК ВТОМИ ТА ПЕРЕВТОМИ У ПРАЦІВНИКІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	47
Навроцький І. С., Кондель В. М. ШЛЯХИ ВИЯВЛЕННЯ І ЗАПОБІГАННЯ ШАХРАЙСТВУ В ІНТЕРНЕТ-ПРОСТОРИ	50
Опара Н. М., Савченко О. А. ПРОБЛЕМИ БЕЗПЕКИ І ГІГІЄНИ ПРАЦІ В ЗЕМЛЕВПОРЯДКУВАННІ	55
Опара Н. М., Популях В. Є. НЕБЕЗПЕЧНІ ТА ШКІДЛИВІ ВИРОБНИЧІ ФАКТОРИ ТА УМОВИ ПРАЦІ В ГАЛУЗІ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ	57
Опара Н. М., Гаркуль В. В. ПРАВИЛА БЕЗПЕЧНОГО КОРИСТУВАННЯ ЕЛЕКТРОСАМОКАТАМИ	59
Палій В. М., Коломієць Т. М., Макаренко М. Г., Шевченко І. О. МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я В КОЛЕКТИВІ: ПРОБЛЕМИ І РІШЕННЯ	63
Проценко Є. М., Дрожчана О. У. БЕЗПЕКОВИЙ КОМПОНЕНТ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ З ТЕРИТОРІАЛЬНОЮ ГРОМАДОЮ	67
Семенов А. О., Сахно Т. В., Семенова Н. В. ФОТОБІОЛОГІЧНА НЕБЕЗПЕКА УФ-ЛАМП В ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСАХ ЗНЕЗАРАЖЕННЯ ТА СТИМУЛЯЦІЇ ПРОЦЕСІВ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ	70

Стецюк Н. К., Уряднікова І. В.
ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО СТАНУ ПРАЦІВНИКІВ
ВОДОКАНАЛІВ ПІД ЧАС ВОЄННИХ ЗАГРОЗ 73

Ткаченко Л. В.
БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НА ЗАНЯТТЯХ З ХОРЕОГРАФІЇ 76

Тучапєць В. М., Фірман В. М., Марич В. М.
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ТА ОХОРОНИ ПРАЦІ В
ТУРИСТИЧНІЙ ГАЛУЗІ 80

Федьків О. О., Попов С. В., Харченко С. О.
БЕЗПЕКА ПРАЦІ ПІД ЧАС ЕКСПЛУАТАЦІЇ
ТЕХНОЛОГІЧНОГО ОБЛАДНАННЯ 82

СЕКЦІЯ «НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОПЕРЕДЖЕННЯ»

Бондаренко В. П., Літвінов П. Ю.
НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ ВОЄННОГО ЧАСУ: ВИДИ ТА ДЖЕРЕЛА
ВИНИКНЕННЯ 86

Кобрін І. П., Уряднікова І. В.
ВОДОПОСТАЧАННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ: АНАЛІЗ РИЗИКІВ
ТА ВИКЛИКІВ 89

Опара Н. М.
БЕЗПІЛОТНІ ЛІТАЛЬНІ АПАРАТИ ТА ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ 93

Опара Н. М., Дударь Н. І.
ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ СУЧАСНИХ НЕБЕЗПЕК 98

СЕКЦІЯ «ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ДОВКІЛЛЯ»

Бараболя О. В.
ПРОГНОЗУВАННЯ ВИРОБНИЦТВА ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР
ПІД ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ 103

Білявська Л. Г., Білявський Ю. В.
ВИКОРИСТАННЯ СЕЛЕКЦІЙНИХ РОЗРОБОК У ПРАКТИЧНОЇ
ПІДГОТОВЦІ КВАЛІФІКОВАНОГО ФАХІВЦЯ З АГРОНОМІЇ 105

Піщаленко М. А., Гунченко А. Т.
ВЛИВ АНТОРОПОГЕННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА СТАН НАВКОЛИШНЬОГО
СЕРЕДОВИЩА КУРОРТНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ ТЕРИТОРІЇ 108

Романашенко О. А., Романашенко І. О.
СУЧАСНА ЕКОЛОГІЗАЦІЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ 110

СЕКЦІЯ «ОСОБЛИВОСТІ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ»

Басова Ю. О., Левченко Ю. В., Романенко В. С.
КОМП'ЮТЕРНЕ ПІРАТСТВО І ОСНОВНІ МЕТОДИ
БОРотьБИ З НИМ 114

Білявська Л. Г.
СЕЛЕКЦІЙНІ РОЗРОБКИ ЯК ОБ'ЄКТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ 116

Губа Л. М., Басова Ю. О., Барабаш В. О.
ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІЙ
ВЛАСНОСТІ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВИКЛИКИ 119

Іванов О. М.
АВТОРСЬКЕ ПРАВО В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ 122

СЕКЦІЯ «АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕХАНІЗАЦІЇ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОМУ ВИРОБНИЦТВІ»

Арендаренко В. М.
ОГЛЯД ПЕРЕСИПНИХ ПРИСТРОЇВ ДЛЯ ОБЕРЕЖНОГО
ЗАВАНТАЖЕННЯ СИЛОСІВ ЗЕРНОМ 125

Власенко Є. С.
ТЕХНОЛОГІЇ МАШИНОБУДУВАННЯ В НЕЙРОННИХ МЕРЕЖАХ 126

Віланов О. С., Дудник В. В.
ШЛЯХИ РЕГЕНЕРАЦІЇ ФІЗИКО-ТЕХНОЛОГІЧНИХ
ВЛАСТИВОСТЕЙ РОБОЧОГО СЕРЕДОВИЩА ПРИ
ВІБРАЦІЙНІЙ ОБРОБЦІ 129

Кальян О. С., Костенко О. М., Дрожжана О. У.
АГРОТЕХНІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ПОПЕРЕДНЬОГО ОЧИЩЕННЯ
ЗЕРНОВОГО ВОРОХУ НА ПУНКТАХ ПІСЛЯЗБИРАЛЬНОЇ ОБРОБКИ 131

<i>Лапенко Т. Г., Лапенко Г. О., Крохмаль В. О.</i> ОБҐРУНТУВАННЯ ОСНОВНИХ ПАРАМЕТРІВ БОРОЗНОУТВОРЮЮЧОЇ УСТАНОВКИ ДЛЯ САДІННЯ КОРЕНЕПЛОДІВ	133
<i>Макаренко М. Г., Шевченко І. О., Бондаренко К. А., Борисов А. В.</i> ПРИСКОРЕННЯ ВИПРОБУВАНЬ АВТОМОБІЛІВ ВИКОРИСТАННЯМ ІМІТАЦІЙНОГО МОДЕЛЮВАННЯ	137
<i>Макаренко М. Г., Шевченко І. О., Беляєв Д. В., Бондаренко В. О.</i> МЕТОДИКА ВИЗНАЧЕННЯ ПОКАЗНИКІВ ДИНАМІКИ АВТОМОБІЛЯ ПРИ ВИКОРИСТАННІ РІЗНИХ ВИДІВ БІОПАЛИВ	140
<i>Михайліченко В. В., Дудник В. В.</i> ВПЛИВ СКЛАДУ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ РІДИНИ НА ПРОЦЕС ОЧИЩЕННЯ ДЕТАЛЕЙ	143
<i>Паскаль А. В., Костенко О. М., Дрожчана О. У.</i> ТЕХНОЛОГІЯ ВИПІКАННЯ ДРІБНОШТУНИХ БУЛОЧНИХ ВИРОБІВ У ПОЛІ УЛЬТРАЗВУКУ	146
<i>Пащенко С. А., Дудник В. В.</i> ЗНОСОСТІЙКІСТЬ ПОКРИТТІВ ЕЛЕКТРОЛІТИЧНОГО ЗАЛІЗНЕННЯ ДЕТАЛЕЙ МАШИН	148
<i>Потапов В. О., Білий Д. В.</i> ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ НАДКРИТИЧНОЇ СО ₂ ЕКСТРУЗІЇ В ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ	151
<i>Яковлев С. О., Костенко О. М., Дрожчана О. У.</i> ПРОЦЕС ОЧИЩЕННЯ ФІЛЬТРАЦІЙНОЇ ПЕРЕГОРОДКИ	153

СЕКЦІЯ «ОСОБЛИВОСТІ ПРАВА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ»

**КОМП'ЮТЕРНЕ ПІРАТСТВО І ОСНОВНІ МЕТОДИ
БОРОТЬБИ З НИМ**

*Басова Ю. О., кандидат технічних наук, доцент, доцент
кафедри механічної та електричної інженерії,
Левченко Ю. В., кандидат технічних наук, доцент, доцент
кафедри механічної та електричної інженерії,
Романенко В. С., здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Полтавський державний аграрний університет,
м. Полтава*

В офіційному звіті Міжнародного альянсу інтелектуальної власності (ІПРА) говориться, що «в Україні - надзвичайно високий рівень цифрового та фізичного піратства» [1]. В Україні 80% програмного забезпечення, встановленого на комп'ютерах, не має необхідних ліцензій [2]. Отже, комп'ютерне піратство – одна з найсерйозніших проблем, що гальмують розвиток індустрії програмного забезпечення в Україні та в багатьох інших країнах.

Термін «комп'ютерне піратство», згідно зі статтею 50 Закону України «Про авторське право та суміжні права» передбачає дії, що будь-яким чином порушують авторські права на програмне забезпечення [3-5]. Тобто, це несанкціоноване правовласником копіювання, використання і поширення програмного забезпечення.

Комп'ютерне піратство є найбільш масштабним серед існуючих видів авторського права і суміжних прав. Розуміння причин виникнення такого виду порушення допоможе в подальшому ефективніше протидіяти йому.

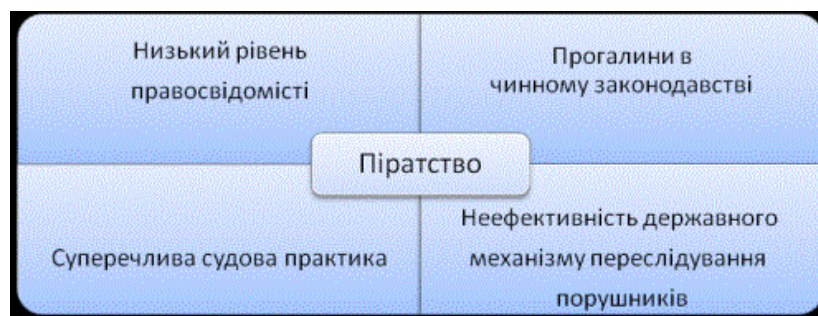

Рисунок 1 – Ключові причини високого рівня піратства в Україні

Основними причинами комп'ютерного піратства в Україні є (рис. 1):

- прогалини у чинному законодавстві, що регламентують відповідальність за порушення авторських прав комп'ютерних програм, тому більшість злочинців авторських прав відбуваються незначними штрафами, а комерційна вартість не ліцензованих комп'ютерних програм і збитки, завдані бізнесу в сотні раз більші;

• суперечлива судова практика, тобто відсутність механізму притягнення до відповідальності власників файлових архівів, хоча за кордоном ця практика широко використовується щодо хостинг-провайдерів, чії клієнти розповсюджують не ліцензоване програмне забезпечення;

• низький рівень правосвідомості українського населення в плані розуміння того, що скачування піратських програм з мережі Інтернет прирівнюється до крадіжки [6].

Виходячи з зарубіжного та вітчизняного досвіду, поряд із застосуванням технічних засобів захисту авторського права можуть бути використані інші підходи, що дозволяють зменшити негативний вплив піратства на бізнес, зокрема:

– демонстрація переваг ліцензійної продукції та роз'яснення недоліків піратських копій, організація підтримки в засобах масової інформації з проблем комп'ютерного піратства і т.д.;

– проведення тематичних семінарів, конференцій, публікація методичної та довідкової літератури, що дозволяє користувачеві обрати менш витратні, але разом з тим законні способи придбання програмного забезпечення ;

– юридичний спосіб, який ґрунтується на виявленні виробників і розповсюджувачів нелегальної продукції і притягнення їх до кримінальної або адміністративної відповідальності.

Для виробників не завжди прийнятним виявляються методи цінової боротьби з «піратами». В умовах, коли розповсюджувачі піратських копій позбавлені від несення витрат, пов'язаних з початковим етапом життєвого циклу програм (проектування, кодування, тестування, маркетингові заходи, пов'язані з виведенням продукту на ринок), цінова конкуренція з ними практично неможлива. Абсолютно непридатна вона до програмних продуктів спеціального призначення, з огляду на те, що, за досить великої собівартості розробки і підтримки таких продуктів, їх тиражі відносно невеликі (в порівнянні з програмними продуктами загального призначення). Втім, добросовісна конкуренція неможлива з будь-якими суб'єктами, які першочергово будують свою комерційну діяльність на протиправній основі.

Отже, боротьбу з комп'ютерним піратством потрібно проводити в напрямі удосконалення чинного законодавства щодо правової охорони комп'ютерних програм, як особливого об'єкту авторського права в контексті посилення не лише правового захисту, а й відповідальності у вигляді значних відшкодувань заподіяних збитків за такі порушення. Це матиме позитивний вплив на інвестиційну привабливість України та підвищення рівня правосвідомості громадян.

Список використаних джерел

1. Кокотюха Андрій. Боротьба з піратством та підміна понять. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://detector.media/rinok/article/81209/2013-04-26-borotba-z-piratstvom-ta-pidmina-ponyat/> (дата звернення : 21.03.2024)

2. Дослідження: 80% всього ПЗ в Україні – неліцензійне Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://surl.li/rysnu> (дата звернення : 21.03.2024)

3. Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс] : Закон України від 23.12.1993р. № 3793-ХІІ (зі змінами, внесеними згідно із Законом № 2581-VIII від 04.11.2018 р.). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/3792-12>. (дата звернення : 21.03.2024)

4 Басова Ю. О., Шурдук І. В., Кожушко Г. М Патентознавство та ліцензування : навч. посіб. Полтава : ПУЕТ, 2019. 165 с.

5 Басова Ю., Левченко Ю. Охороноздатність комп'ютерних програм і їх окремих елементів. Інноваційні аспекти систем безпеки праці, цивільного захисту та захисту інтелектуальної власності: матеріали VIII Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конференції. Полтава: ПДАУ. 2023 С. 158-161

6. Пермінова С. О., Чуй М. І. Комп'ютерне піратство в Україні як стримуючий фактор розвитку економіки. Актуальні проблеми ефективності використання потенціалу економіки країни: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Дніпро. 2017. С. 40-42.

СЕЛЕКЦІЙНІ РОЗРОБКИ ЯК ОБ'ЄКТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

*Білявська Л. Г., доктор сільськогосподарських наук, професор кафедри
селекції, насінництва і генетики,
Полтавський державний аграрний університет,
м. Полтава*

Сьогодні в сільськогосподарському виробництві сорти, як селекційні інноваційні розробки є важливим засобом підвищення врожайності, ефективності виробництва та прибутковості. Селекційні розробки (сорт, гібрид, лінія) у сільському господарстві - це біологічний об'єкт, який здатний зберігати індивідуальні властивості та передавати їх кожному наступному поколінню. Завдяки цьому можна безперервно покращувати насіння та їх якість та посівні властивості, й звичайно, використовувати його як засіб інтенсифікації сільського господарства.

В Україні продовжують інтенсивно реєструвати інноваційні селекційні розробки як українські, так й зарубіжні. Вони активно впроваджуються у виробництво та окремі гарно себе показують. Використання українських сортів поступово зменшується, а серед іноземних – зустрічаються досить конкурентоспроможні.

Проте конкурентоспроможність останніх поступово зростає. Виробнича та економічна цінність більшості сортів ретельно вивчена і описана в численних наукових працях. Однак нові сорти потрібно постійно вивчати, особливо в сьогоденні складних умовах, особливо за зміни клімату.

Таким чином, селекційні розробки, як об'єкт інтелектуальної власності, є важливим і значним стимулятором наукового розвитку. Проте надійна система захисту прав на сорти не завжди є надійною та ефективною. Проголошений